

<https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-39-31>

УДК 347.454

І. В. ПАНОВА

професорка, кандидат юридичних наук,
завідувачка кафедри правоохоронної

діяльності Навчально-наукового інституту № 5

E-mail: iv_p@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4325-5428>

Харківський національний університет внутрішніх справ,
м. Харків, 61000, проспект Льва Ландау, 27

СТРОК НА АПЕЛЯЦІЙНЕ ОСКАРЖЕННЯ ПІСЛЯ СКЛАДЕННЯ ПОВНОГО СУДОВОГО РІШЕННЯ У СПРАВАХ, ЯКІ Є ТЕРМІНОВИМИ

АНОТАЦІЯ. Вступ. В даній статті розкрито проблемні питання, що стосуються строків апеляційного оскарження судових рішень після складання повного судового рішення у справах, які є терміновими в адміністративному судочинстві. Процес розгляду обумовлює стан стабільності правової системи та справедливості судових рішень. Стаття розкриває фактори, що мають вплив на ефективність та тривалість апеляційного адміністративного провадження, удосконалення такої процедури, та фактори, які можуть впливати на швидкість та збільшувати ефективність розгляду адміністративних справ, що, в свою чергу, має також визначальний вплив на рівень довіри громадян до адміністративного процесу. Апеляційне адміністративне провадження є тою стадією судового розгляду справ в Україні, на якій здійснюється перегляд рішення адміністративного суду першої інстанції.

Короткий зміст основних результатів дослідження. Відповідно до проаналізованих вітчизняних джерел, які регулюють правове застосування положень адміністративного судочинства в Україні, в тому числі взявши до уваги плоди доктринальних розробок науковців, що розкривають аспекти апеляційного адміністративного провадження в даному судочинстві, можна виокремити кілька суттєвих чинників, що мають визначальний вплив на ефективність апеляційного адміністративного провадження. До таких можна віднести нечіткість порядку при обчисленні строку для апеляційного оскарження, проблему недостатньо належного нормативно-правового забезпечення процесуальних вимог при підготовці до розгляду адміністративної справи в суді апеляційної інстанції. Також судом першої інстанції може бути не враховано негативні вказівки апеляційного адміністративного суду при направленні справи на продовження розгляду судом апеляційної інстанції. Проблемним в адміністративному судочинстві є також неналежне дотримання встановлених законодавчих строків для розгляду апеляційних скарг, що може призвести до неможливості реалізації принципу диспозитивності адміністративним апеляційним судом.

Висновок. Дана стаття пропонує вирішити проблемні питання та заповнити прогалини в національному законодавстві з метою визначення порядку обчислення строків при апеляційному адміністративному оскарженні судових рішень судів першої інстанції у справах, які є терміновими.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: апеляційне провадження, апеляційний адміністративний суд, адміністративне судочинство, адміністративний суд першої інстанції, строк подання апеляційної скарги.

Як цитувати: Панова І. В. Строк на апеляційне оскарження після складання повного судового рішення у справах, які є терміновими. Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна, серія «Право». 2025. Вип. 39. С. 290-295. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-39-31>

In cites: Panova I. V. (2025). The deadline for an appeal after the completion of a full court decision in cases that are urgent. The Journal of V.N. Karazin Kharkiv National University, Series "Law", (39), P. 290-295. <https://doi.org/10.26565/2075-1834-2025-39-31> (in Ukrainian)

Постановка проблеми. Задля створення демократичного і справедливого суспільства в Україні необхідно, щоб захист прав та свобод людини в судових органах став фундаментальним.

Саме цей захист в адміністративних апеляційних судах має визначатися сукупністю основоположних засад та правових норм, які спрямовані гарантувати справедливе адміністративне судочинство та захист прав та сво-

бод людини. Такі критерії для належного захисту прав та свобод людини в адміністративних апеляційних судах при здійсненні судочинства повинні включати в себе засади, що мають забезпечувати чесний та безперешкодний доступ до справедливого та незалежного адміністративного суду, забезпечувати доступ громадськості до судових засідань та відкритість за умов, коли це не призведе до порушення інтересів справедливості.

Судочинство в адміністративних апеляційних судах має велике значення при виправленні помилок, які можуть допускати нижчі судові інстанції. Їх робота спрямована на справедливі та консистентні рішення, які є фундаментом правової стабільності. Більше того, такі суди надають можливості для оскарження рішень, що допускають порушення основних прав та свобод людей. Це є важливим задля цементування дієвої системи правосуддя.

Актуальність дослідження строків на апеляційне оскарження після складення повного судового рішення в адміністративному судочинстві обумовлено проблематичними питаннями адміністративного судочинства України, що мають свій вплив на стабільність правової системи в цілому та справедливість прийняття судових рішень. Визначення негативних чинників, що здійснюють вплив на строк апеляційного провадження в адміністративному процесі та їх викорінення може посприяти більшому рівню довіри громадян до адміністративних апеляційних судів.

Конкретизація строків на апеляційне оскарження після складення повного судового рішення у справах, які є терміновими, в адміністративному судочинстві призведе до ефективного та позитивного правового регулювання суспільних відносин, відповідного правового досвіду.

Стан наукового дослідження теми. Такі українські вчені, як Орленко А. І., Бандурка О.М., Гуржій Т.О., Кузьменко О.В., Муза О.В., Поляков І.С., Тищенко М.М., Шевчук П.І. займалися науковим дослідженням строків на апеляційне оскарження після складання повного судового рішення в адміністративній справі.

Орленко А. І. вважає, що дослідження та аналіз такого правового інституту як «апеляційне оскарження судових рішень судів нижчої інстанції в адміністративному судочинстві» є досить важливою складовою адміністративного судочинства, оскільки від рівня вирішення проблем здійснення апеляційного провадження залежить ступінь захищеності окремих громадян та суспільства в цілому від можливих проявів суддівського свавілля та рівень забезпечення їх прав та свобод [1, с. 230-233].

Поляков І.С. вказує процесуально-правові чинники, що є визначальними для ефективності апеляційного провадження в адміністративному судочинстві України, зокрема, це нечіткий порядок обчислення строків апеляційного оскарження [2, с. 90-94].

Таким чином питання строків на апеляційне оскарження після складення повного судового рішення у справах, які є термінови-

ми, в адміністративному судочинстві є не досить повно дослідженим.

Мета дослідження. Метою статті є дослідження прогалин в законодавстві, що регулює строки на апеляційне оскарження після складення повного судового рішення у справах, які є терміновими в адміністративному судочинстві та пропозиції щодо їх усунення та вдосконалення чинного законодавства.

Основні результати дослідження. Відповідно до частин першої, другої та третьої статті 242 Кодексу адміністративного судочинства України [3] судові рішення повинно ґрунтуватися на засадах верховенства права, бути законним і обґрунтованим. Законним є рішення, ухвалене судом відповідно до норм матеріального права із дотриманням норм процесуального права. Обґрунтованим є рішення, ухвалене на підставі повно і всебічно з'ясованих обставин, на які сторони посиляються як на підставу своїх вимог і заперечень, підтверджених тими доказами, які були досліджені в судовому засіданні.

Завданням адміністративного судочинства в силу частини першої статті 2 Кодексу адміністративного судочинства України [3] є справедливе, неупереджене та своєчасне вирішення судом спорів у сфері публічно-правових відносин з метою ефективного захисту прав, свобод та інтересів фізичних осіб, прав та інтересів юридичних осіб від порушень з боку суб'єктів владних повноважень.

Частиною першою статті 5 Кодексу адміністративного судочинства України [3] визначено, що кожна особа має право в порядку, встановленому цим Кодексом, звернутися до адміністративного суду за захистом, якщо вважає, що рішенням, дією чи бездіяльністю суб'єкта владних повноважень порушені її права, свободи або законні інтереси.

Згідно з частиною першою Кодексу адміністративного судочинства України [3] учасники справи, а також особи, які не брали участі у справі, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи, інтереси та (або) обов'язки, мають право оскаржити в апеляційному порядку рішення суду першої інстанції повністю або частково, крім випадків, встановлених цим Кодексом.

Відповідно до статті 295 Кодексу адміністративного судочинства України [3] апеляційна скарга на рішення суду подається протягом тридцяти днів, а на ухвалу суду - протягом п'ятнадцяти днів з дня його (її) проголошення.

Якщо в судовому засіданні було проголошено скорочене (вступну та резолютивну частини) рішення (ухвалу) суду або якщо розг-

ляд справи здійснювався в порядку письмового провадження, зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення.

Учасник справи, якому повне рішення або ухвала суду не були вручені у день його (її) проголошення або складення, має право на поновлення пропущеного строку на апеляційне оскарження:

1) на рішення суду - якщо апеляційна скарга подана протягом тридцяти днів з дня вручення йому повного рішення суду;

2) на ухвалу суду - якщо апеляційна скарга подана протягом п'ятнадцяти днів з дня вручення йому відповідної ухвали суду.

Водночас відповідно до частини 4 статті 286 Кодексу адміністративного судочинства України [3], яка має назву «Особливості провадження у справах з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо притягнення до адміністративної відповідальності» апеляційні скарги на судові рішення у справах, визначених цією статтею, можуть бути подані протягом десяти днів з дня його проголошення.

На практиці зустрічаються випадки, коли суди апеляційної інстанції безпідставно відмовляють у відкритті апеляційного провадження, вказуючи при цьому на відсутність підстав для поновлення пропущеного строку, особливо в таких категоріях справ, що стосуються рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо притягнення до адміністративної відповідальності.

Варто зазначити, що стаття 286 Кодексу адміністративного судочинства України [3] є спеціальною нормою процесуального закону, що визначає особливості провадження у справах з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень щодо притягнення до адміністративної відповідальності, та частина четверта якої встановлює спеціальні у відношенні до статті 295 Кодексу адміністративного судочинства України [3] строк на апеляційне оскарження (протягом десяти днів) і порядок обчислення цього строку (з дня проголошення судового рішення).

Водночас статтею 286 Кодексу адміністративного судочинства України [3] не обмежено повноваження суду апеляційної інстанції щодо поновлення строку на апеляційне оскарження в порядку частини третьої статті 295 Кодексу адміністративного судочинства України [3], і на відміну від правил, установлених статтею 270 Кодексу адміністративного судочинства України [3], передбачений статтею 286 Кодексу адміністративного судочинства

України [3] строк на апеляційне оскарження не є преклюзивним.

Таким чином причини пропуску строку на апеляційне оскарження у справах цієї категорії підлягають оцінці на предмет їх поважності в загальному порядку, передбаченому Кодексом адміністративного судочинства України [3], із урахуванням визначених частиною четвертою статті 286 Кодексу адміністративного судочинства України [3] особливостей, і суд апеляційної інстанції не обмежений у повноваженні щодо поновлення цього строку за наявності відповідних підстав.

Також слід зазначити, що у справах цієї категорії, які є терміновими в розумінні Кодексу адміністративного судочинства України [3], надзвичайно важливим в аспекті реалізації учасником справи права на апеляційне оскарження є дотримання судом першої інстанції порядку проголошення та вручення (надсилення) копій судових рішень, визначеного частиною другою статті 271 Кодексу адміністративного судочинства України [3]. Недотримання судом першої інстанції цього порядку може бути підставою для поновлення строку на апеляційне оскарження, з урахуванням інших фактичних обставин.

При цьому суд першої інстанції має повноваження роз'яснювати порядок і строки оскарження рішення, зазначивши в резолютивній частині рішення загальні строки на апеляційне оскарження (тридцять днів з дня його проголошення) та правила обчислення (якщо в судовому засіданні було оголошено лише вступну та резолютивну частину рішення суду, зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення).

Тобто суд першої інстанції може не дотримуватися вимог частини другої статті 271 Кодексу адміністративного судочинства України [3] і при цьому роз'яснити загальний, а не спеціальний строк і порядок його обчислення на апеляційне оскарження рішення, а позивач може скористався правом на апеляційне оскарження судового рішення після його оприлюднення в Єдиному державному реєстрі судових рішень.

Верховний Суд у постанові від 23 жовтня 2019 року у справі № 702/1033/17 вказав, що «Зважаючи на те, що у цій справі суд першої інстанції не дотримався вимог частини другої статті 271 КАС і при цьому роз'яснив загальні, а не спеціальні строк і порядок обчислення строку на апеляційне оскарження рішення, а позивач скористався правом на апеляційне оскарження судового рішення на дев'ятнадцятий день після отримання повного

тексту останнього, суд касаційної інстанції вважає, що в даному конкретному випадку апелянт не допустив необ'єктивного зволікання з поданням апеляційної скарги. При цьому пропуск строку на апеляційне оскарження є незначним і перегляд судового рішення суду першої інстанції не порушить принципу *res judicata*» [44].

Крім того, оприлюднення судового рішення в Єдиному державному реєстрі судових рішень не скасовує обов'язок суду видати копії судових рішень учасникам справи або надіслати їм, якщо вони не були присутні під час його проголошення.

Верховний Суд у постанові від 09 грудня 2021 року у справі № 560/2347/20 вказав, що «оприлюднення судового рішення в Єдиному державному реєстрі судових рішень не скасовує обов'язок суду видати копії судових рішень учасникам справи або надіслати їм, якщо вони не були присутні під час його проголошення» [5].

При застосуванні процесуальних норм потрібно уникати як надмірного формалізму, так і надмірної гнучкості, які можуть призвести до нівелювання процесуальних вимог, установлених законом. Надмірний формалізм у трактуванні процесуального законодавства визнається неправомірним обмеженням права на доступ до суду як елемента права на справедливий суд згідно зі статтею 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод [6].

Однією з основних засад судочинства, визначених пунктом 8 частини другої статті 129 Конституції України [7], є забезпечення апеляційного перегляду справи. При цьому право на апеляційне оскарження судових рішень у контексті положень частини першої статті 55 Конституції України [7] є складовою права кожного на звернення до суду. Кодексом адміністративного судочинства України [3] також визначено принципи здійснення адміністративного судочинства, одним із яких є забезпечення апеляційного оскарження судового рішення. Цей принцип полягає у тому, що особам, які беруть участь у справі, а також іншим особам, якщо суд вирішив питання про їхні права, свободи чи інтереси, у випадках та порядку, визначених цим Кодексом, надається право оскарження ухвалених судом рішень. Тому необґрунтована відмова у відкритті апеляційного провадження суперечить завданню адміністративного судочинства та не відповідає конституційним принципам щодо гарантованого доступу до правосуддя та права на апеляційний (другий) перегляд судового рішення.

Конституція України [7], як Закон прямої дії, має найвищу юридичну силу, а офіційне тлумачення конституційних положень здійснюється Конституційним Судом України, який у низці своїх рішень висловив правову позицію щодо права на оскарження судових рішень та доступу до правосуддя, згідно з якою кожному гарантується захист прав і свобод у судовому порядку.

Відповідно до Рішення Конституційного Суду України від 25 грудня 1997 року № 9-зп [8] відмова суду у прийнятті позовних та інших заяв, скарг, оформлених відповідно до чинного законодавства, є порушенням права на судовий захист, яке, згідно зі статтею 64 Конституції України, не може бути обмежене.

В абзаці 7 пункт 3 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 25 квітня 2012 року № 11 - рп/2012 [9] вказано, що «суд не може відмовити у правосудді, якщо особа вважає, що її права і свободи порушені або порушуються, створено або створюються перешкоди для їх реалізації або мають місце інші ущемлення прав та свобод».

В абзаці третьому підпункту 3.1 пункту 3 мотивувальної частини Рішення Конституційного Суду України від 11 грудня 2007 року № 11-рп/2007 [10] зазначено, що «перегляд судових рішень, зокрема, в апеляційному порядку гарантує відновлення порушених прав і охоронюваних законом інтересів людини і громадянина».

Таким чином у деяких випадках може скластися ситуація, коли адміністративним апеляційним судам доволі тяжко зорієнтуватися в дотриманні строків, що встановлені для розгляду апеляційних скарг після складення повного судового рішення судами першої інстанції у справах, які є терміновими. Тому такі випадки не служать поштовхом удосконалення системи апеляційного адміністративного судочинства та вимагають певних змін, які будуть зорієнтовані на поліпшення інституту строків апеляційного оскарження рішення судів першої інстанції після складення повного судового рішення у справах, які є терміновими.

Висновки. Задля заповнення на законодавчому рівні прогалин законодавства та унормування в судовій практиці єдиного підходу до визначення строків апеляційного оскарження рішень судів першої інстанції після складення повного судового рішення у справах, які є терміновими, рекомендуємо викласти частину 1 статті 295 Кодексу адміністративного судочинства у наступній редакції: «Апеляційна скарга на рішення суду подається протягом

тридцяти днів, а на ухвалу суду - протягом п'ятнадцяти днів з дня його (її) проголошення.»

Якщо в судовому засіданні було проголошено скорочене (вступну та резолютивну частину) рішення (ухвалу) суду або якщо розгляд справи здійснювався в порядку письмового провадження, зазначений строк обчислюється з дня складення повного судового рішення.

Положення щодо початку обчислення строку на апеляційне оскарження з дня складання повного судового рішення застосовується при розгляді окремих категорій термінових адміністративних справ.» В наступних наших дослідженнях плануємо розглядати проблемні питання, що впливають на процес здійснення апеляційного адміністративного судочинства та вносити пропозиції щодо змін до чинного законодавства..

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Орленко А. І. Юридична особливість апеляційного провадження. *Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів XXI століття*. матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса. Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 2. С. 230-233.
2. Поляков І. С. Процесуально-правові чинники ефективності апеляційного провадження в адміністративному судочинстві України. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. Том 31 (70). Ч. 2 № 2 2020. С. 90-94. DOI: <https://doi.org/10.32838/2707-0581/2020.2-2/17>
3. Кодекс адміністративного судочинства України: Закон України від 6 липня 2005 р. № 2747-IV. / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (дата звернення: 04.03.2025).
4. Постанова Верховного Суду від 23 жовтня 2019 року у справі №702/1033/17 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85122183>
5. Постанова Верховного Суду від 09 грудня 2021 року у справі № 560/2347/20 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101774476>
6. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод : Конвенція Ради Європи від 04.11.1950 р. : станом на 1 серп. 2021 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (дата звернення: 04.03.2025).
7. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР. / Верховна Рада України. URL:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> (дата звернення: 04.03.2025).
8. Рішення Конституційного Суду України від 25 грудня 1997 року № 9-зп URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-97#Text> (дата звернення: 04.03.2025).
9. Рішення Конституційного Суду України від 25 квітня 2012 року № 11 - рп/2012 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v011p710-12#Text> (дата звернення: 04.03.2025).
10. Рішення Конституційного Суду України від 11 грудня 2007 року № 11-рп/2007 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va11p710-07#Text> (дата звернення: 04.03.2025).

Стаття надійшла до редакції 20.04.2025

Стаття рекомендована до друку 27.05.2025

I. V. PANOVA

professor, candidate of legal sciences,

head of the department of law enforcement

activities of Educational and Scientific Institute No. 5

E-mail: iv_p@ukr.net

ORCID: <https://orcid.org/0000-0003-4325-5428>

Kharkiv National University of Internal Affairs,
Kharkiv, 61000, 27 Leva Landau Avenue

THE DEADLINE FOR AN APPEAL AFTER THE COMPLETION OF A FULL COURT DECISION IN CASES THAT ARE URGENT

ANNOTATION. *Introduction.* This article discloses problematic issues related to the terms of appeal of court decisions after drafting a full court decision in cases that are urgent in administrative proceedings. The review process determines the state of stability of the legal system and the fairness of court decisions. The article reveals the factors that influence the efficiency and duration of appeal administrative proceedings, the improvement of such a procedure, and the factors that can influence the speed and increase the efficiency of consideration of administrative cases, which, in turn, also has a decisive influence on the level of trust of citizens in the administrative process. Appellate administrative proceedings are the stage of judicial review of cases in Ukraine, at which the decision of the administrative court of first instance is reviewed.

Summary of the main results of the study. According to the analyzed domestic sources that regulate the legal application of the provisions of administrative proceedings in Ukraine, including taking into account the fruits of the doctrinal developments of scientists, which reveal the aspects of appellate administrative proceedings in this court, several

significant factors can be singled out, which have a decisive influence on the efficiency of appeal administrative proceedings. These include the vagueness of the procedure for calculating the time limit for an appeal, the problem of inadequate legal and regulatory support for procedural requirements in preparation for consideration of an administrative case in an appellate court. Also, the court of the first instance may not take into account the negative instructions of the appellate administrative court when sending the case for further consideration by the appellate court. Another problem in administrative proceedings is the improper observance of established statutory deadlines for consideration of appeals, which may lead to the impossibility of implementing the principle of discretion by the administrative appeals court.

Conclusion. This article proposes to solve problematic issues and fill gaps in national legislation in order to determine the procedure for calculating time limits in the case of administrative appeals of court decisions of first instance courts in cases that are urgent.

KEY WORDS: *appellate proceedings, appellate administrative court, administrative proceedings, administrative court of first instance, deadline for filing an appeal.*

REFERENCES

1. Orlenko A. I. Legal feature of appeal proceedings. *The European choice of Ukraine, the development of science and national security in the realities of large-scale military aggression and global challenges of the 21st century". materials of the International scientific-practical conf. (Odesa, June 17, 2022)* / edited by S. IN. Kivalova. Odesa. "Helvetika" Publishing House, 2022. Vol. 2. S. 230-233. (In Ukrainian).
2. Polyakov I. C. Procedural and legal factors of the effectiveness of appeal proceedings in the administrative judiciary of Ukraine. *Academic notes of TNU named after V.I. Vernadskyi. Series: legal sciences*. Volume 31 (70) Ch. 2 No. 2 2020. P. 90-94. DOI: <https://doi.org/10.32838/2707-0581/2020.2-2/17> (In Ukrainian).
3. Administrative Judicial Code of Ukraine: Law of Ukraine dated July 6, 2005 No. 2747-IV. / Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2747-15#Text> (date of application: 03/04/2025). (In Ukrainian).
4. Resolution of the Supreme Court dated October 23, 2019 in case No. 702/1033/17 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85122183> (In Ukrainian).
5. Resolution of the Supreme Court dated December 9, 2021 in case No. 560/2347/20 URL: <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101774476> (In Ukrainian).
6. Convention on the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms: Council of Europe Convention of November 4, 1950 : as of August 1 2021 URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004#Text (date of application: 03/04/2025). (In Ukrainian).
7. Constitution of Ukraine: Law of Ukraine of June 28, 1996 No. 254k/96-VR. / Verkhovna Rada of Ukraine. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96%D0%B2%D1%80#Text> (date of application: 03/04/2025). (In Ukrainian).
8. Decision of the Constitutional Court of Ukraine of December 25, 1997 No. 9-zp URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v009p710-97#Text> (date of application: 03/04/2025). (In Ukrainian).
9. Decision of the Constitutional Court of Ukraine of April 25, 2012 No. 11 - пп/2012 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v011p710-12#Text> (date of application: 03/04/2025). (In Ukrainian).
10. Decision of the Constitutional Court of Ukraine dated December 11, 2007 No. 11-пп/2007 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/va11p710-07#Text> (date of application: 03/04/2025). (In Ukrainian).

The article was received by the editors 20.04.2025

The article is recommended for printing 27.05.2025